

KEMAL TAHİR ÇALIŞMALARI

EDİTÖRDEN

“Yazar Çalışmaları”, bağımsız bir ilgi ve çalışma alanı olarak bilhassa 19. yüzyılın ikinci yarısından itibaren Avrupa’da ortaya çıkmıştır. Yazar cemiyetleri, yazarların ismi etrafında kurulan dergiler, yıllık çalışmaları şeklinde başlayan ilk ilgiler; klasik filoloji araştırmalarının, filolojik yöntemin, çağdaş sosyal bilim yönteminin ve araçlarının yazar araştırmalarına taşınmasıyla bir araştırma alanına dönüşmüştür.¹ II. Dünya Savaşı sonrasında matbuat ve yayın sahasının devasa ölçekte genişlemesi, yazar çalışmalarının giderek sistemli araştırmaların yürütüldüğü sürekli bir araştırma alanına ve bir disiplin hâline gelmesini doğurmuş, araştırmaların ihtiyaç duyduğu ekonomi-politik temeli sağlamıştır.

Kemal Tahir Çalışmaları Dergisi’nin ilk sayısı edebiyat çevrelerinden başlayarak akademide ve kültür hayatımızda ciddi bir ilgi ve beğeni ile karşılandı. Genç kuşak araştırmacıların hem dergiye ilgisi hem de açtıkları tartışma alanlarının gördüğü alaka ve beğeni dergi mutfağında olan bizleri ziyadesiyle sevindirdi. Kemal Tahir, Türk edebiyatında sahip olduğu güçlü konumuyla, okunurluğuyla, sürekli ilgi görmesiyle ters orantılı olarak *ATÜT*, *Kemalizm eleştirisi*, *Doğu-Batı çatışması* gibi tartışmalara hapsedilmiş durumdadır. Bu hapsoluş tartışmaların bütün kıymetlerine rağmen yazarın edebi gücünün romanda, Türk romanında

yaptıklarının, yapmak istediklerinin anlaşılmasının önüne geçmekte, gölgelemektedir. *Kemal Tahir Çalışmaları* biraz da Kemal Tahir’in sanatının, edebiyatının daha bir anlaşılabilirliğini temin edecek, yeni okumalara, yeni araştırmalara ve tartışmalara imkân vermek amacıyla tasarlandı. Nitekim ilk sayıda Mustafa B. Bozkurt arkadaşımızın “Kemal Tahir’in Kabadayıları” temalı yazısı² tam da bu anlamda Kemal Tahir’in gerçek olguları kurguya taşımadaki başarısına işaret ettiği kadar hayata, sokağa ne denli vukufiyetle müdahil olduğunun, gözlem ve çözümleme gücünün yüksekliğini de ortaya koymaktadır. Aynı şekilde Zeynep Zengin’in Esir Şehrin İnsanları eksenli “Kamil Beyin Ağaçları” konulu yazısı³ sadece bir roman karakteri üzerinden dönemin fikri ve hissi panoramasını vermekle kalmaz; Kemal Tahir’in resimle, estetikle kurduğu ilişki düzeyini de bize verir. Öykücü ve akademisyen İlker Aslan’ın “Arabacı” öyküsüne odaklanan yazısı⁴ çağdaş sosyal bilimin imkânıyla ve araçlarıyla Kemal Tahir’in öykücülüğünü kurcalamakta, yeni tartışma ve çalışma alanlarına işaret etmektedir.

Bu sayımızda doğrudan Kemal Tahir ve eserlerine odaklanan beş adet makale yer almakta. Tolga Yıldız “Bir Mülkiyet Kalesi” romanını gelişimsel psikoloji, aile sistemleri teorisi, biyolojik yaklaşım ve anlatı psikolojisi çerçevesinde

¹ Yazar Çalışmalarının Almanya ve Fransa’daki gelişim öyküsü için bk. Muhammed Fazıl Baş, Almanya’da Yazar Odaklı Düzenli Yayınlar: İstatistik Bir Giriş (<https://doi.org/10.65552/ktc.2026.1.1.004>); Hâbil Sağlam, Fransızcada Yazar Odaklı Süreli Yayınlar: Bir Bibliyografya Denemesi (<https://doi.org/10.65552/ktc.2026.1.1.007>).

² Mustafa B. Bozkurt, “Kemal Tahir’in Kabadayıları” Kemal Tahir Romanlarında Yer Alan Gerçek Kabadayı ve Külhanbeyleri (<https://doi.org/10.65552/ktc.2026.1.1.006>)

³ Zeynep Zengin, Kâmil Bey’in Ağaçları: Esir Şehrin İnsanları’nın Fikrî ve Hissî Dünyası (<https://doi.org/10.65552/ktc.2026.1.1.005>)

⁴ İlker Aslan, Kemal Tahir’in “Arabacı” Öyküsünde Emeğin Dönüşümü, Kadın-Erkek İlişkileri ve Taşra Etiği (<https://doi.org/10.65552/ktc.2026.1.1.001>)

çözömlüyör; çok farklı bir okumanın kapısını aralıyor. Tolga Yıldız bu vadideki okumalarını derginin gelecek sayılarında yer almak üzere sürdürecektir. Kemal Tahir eserlerini yerleşik okumalardan ve tartışmalardan farklı bakış açılarından çözümleme girişimleri bağlamında ikinci yazımız, askerî sosyolog Barış Ateş'in *Yorgun Savaşçı* odaklı yazısı. Barış Ateş, *Yorgun Savaşçı*'nın yorgunluğunu irdeliyor. Mehmet Güven Avcı, Kemal Tahir çalışmalarında kritik bir noktayı araştırıyor: Kemal Tahir'in 1938 Donanma Davası'na kadar olan süreçte Türk sol çevreleriyle ilişkisine odaklanıyor. Bir başka yazımız daha önce pek kurcalanmamış olan bir konuya odaklanıyor. Fatma Kahramanoğlu, Kemal Tahir'in Fransızcadaki serüvenini geniş bir şekilde ele alıyor. Kemal Tahir, Türkiye'de hapisane edebiyatında açık ara en önce gelen yazarımız. Erman Saygılı, *Esir Şehrin İnsanları* ve *Esir Şehrin Mahpusu* romanlarını hapisane odaklı araştırmasında "Kemal Tahir roman serisinin büyük oranda hapisane mekânsal bütünlüğüne ve mahkûm olma deneyimine yer vermesinden dolayı dönemin anlatı geleneğinden keskin bir kopuşla birlikte aykırı ve özgün bir noktada yer aldığı"nı açığa çıkarıyor.

Bu sayımızda yazar çalışmaları bağlamında yer alacak üç yazımız daha olacaktı. Mutfak çalışmalarının uzun bir sürece yayılmasından dolayı bu yazılarımıza bu sayıda yer veremiyoruz.

Ahmet Mithat çalışmalarına odaklanan kapsamlı bir yazı, yine Ahmet Mithat'ın felsefi metinleriyle ilgili kritik bir makale ve Kemal Tahir'in erken dönem edebiyat çevreleriyle kurduğu ilişkiler ve Geçit Dergisi çevresi temalı yazı mutfak süreci tamamlanır tamamlanmaz yayımlanacaktır.

Ocak 2027 sayımız *Bir Mülkiyet Kalesi* dosyasıyla çıkacak. *Bir Mülkiyet Kalesi* hem Kemal Tahir'in dünyasına giriş hem Millî Mücadele edebiyatına bir başlangıç, aynı zamanda *Yorgun Savaşçı*'yı önceleyen, okuru 1919 koşullarına hazırlayan kritik bir Kemal Tahir metnidir. *Bir Mülkiyet Kalesi* Kemal Tahir metinleri arasında savaş, cephe, ordu, subay, alt üst ilişkileri konusuna en fazla odaklanan eserdir. Bu nedenle dosyada askerî tarihçiler ve askerî sosyologlarla daha yakın bir çalışma arzusu içindeyiz.

Haziran sayısının hazırlanmasında çok fazla emek var. Yazarlarımıza, hakemlerimize, hakem sürecini titizlikle yöneten Ali Rıza Şan'a, her aşamada sürece omuz veren Salih Ünüvar'a, Mehmet Güven Avcı'ya ve Adem Başpınar'a çok teşekkür ederim.

Ocak 2027 sayısında buluşmak üzere. İyi okumalar.

İsmail Coşkun
Baş Editör

KEMAL TAHİR ÇALIŞMALARI

EDITORIAL

Author studies emerged in Europe as an independent field of interest and research, particularly since the second half of the 19th century. Initial interests such as author societies, journals centered on specific authors, and annual publications evolved into a full-fledged field of research as classical philological studies, philological methods, with contemporary social science methods and tools being applied to the study of authors.¹ The massive expansion of the publishing sector following World War II led to the emergence of author studies as a continuous field of research and a discipline in its own right in which systematic research has been conducted, and this expansion also provided the necessary political and economic foundations for such studies.

The first issue of the *Kemal Tahir Çalışmaları* [*Kemal Tahir Studies*] has been met with serious interest and appreciation, starting in literary circles and extending to academia and Turkish cultural life. Both the interest the younger generation of researchers in the journal showed as well as the attention and appreciation for the areas of discussion they opened up have greatly delighted us here at the journal's editorial office. Despite Kemal Tahir's strong position in Turkish literature, his readership, and the sustained interest he commands, the author has found himself confined to such debates as the Asiatic mode of production, criticisms of Kemalism, and the East-West conflict. Despite the value of these debates, this confinement has hindered and

overshadowed an understanding of the author's literary power, specifically what he has achieved and sought to achieve in his novels and Turkish fiction. *Kemal Tahir Studies* was conceived partly to ensure a clearer understanding of Kemal Tahir's art and literature, as well as to facilitate new readings, research, and discussions. Indeed, our colleague Mustafa B. Bozkurt's article titled *Kemal Tahir'in Kabadayıları* [Kemal Tahir's Thugs]² in the first issue highlights not only Kemal Tahir's success in translating real-life phenomena into fiction but also demonstrates the depth of his engagement with life and the streets, as well as the high caliber of his observational and analytical skills. Similarly, Zeynep Zengin's article titled *Kamil Beyin Ağaçları* [The Trees of Kamil Bey]³, which focuses on Tahir's novel *Esir Şehrin İnsanları* [People of the Captive City], not only presents the intellectual and emotional panorama of the era through a single fictional character but also reveals the depth of Kemal Tahir's relationship with art and aesthetics. Storyteller and academician İlker Aslan's essay focuses on Tahir's short story *Arabacı* [The Coachman]⁴, explores Kemal Tahir's storytelling through the lens of contemporary social science, pointing to new areas for discussion and research.

This issue features five articles that focus directly on Kemal Tahir and his works. Tolga Yıldız analyzes the novel *Bir Mülkiyet Kalesi* [A Property Castle] through the frameworks of developmental psychology, family systems

¹ For the history of the development of author-focused publications in Germany and France, see: Muhammed Fazıl Baş, Single-Author Focused, Regular Publications in Germany: A Statistical Introduction (<https://doi.org/10.65552/ktc.2026.1.1.004>); Hâbil Sağlam, Author-Centered Journals in French: A Bibliographical Essay (<https://doi.org/10.65552/ktc.2026.1.1.007>).

² Mustafa B. Bozkurt, "Kemal Tahir's Thugs" Real Thugs and Thugs in Kemal Tahir's Novels (<https://doi.org/10.65552/ktc.2026.1.1.006>)

³ Zeynep Zengin, Kâmil Bey's Trees: The Intellectual and Emotional World of *Esir Şehrin İnsanları* (<https://doi.org/10.65552/ktc.2026.1.1.005>)

⁴ İlker Aslan, The Transformation of Labor, Gender Relations, and Provincial Ethics in Kemal Tahir's Short Story "Arabacı" (<https://doi.org/10.65552/ktc.2026.1.1.001>)

theory, the bioecological approach, and narrative psychology, opening the door to a very different interpretation. Tolga Yıldız will continue his explorations in this vein in future issues of the journal. In the context of efforts to analyze Kemal Tahir's works from perspectives different from established readings and discussions, our second article is by military sociologist Barış Ateş and focuses on the novel *Yorgun Savaşçı* [The Tired Warrior], examining the fatigue depicted in *Yorgun Savaşçı*. Mehmet Güven Avcı explores a critical aspect of Kemal Tahir's work, focusing on Kemal Tahir's relationship with Turkish leftist circles up until the 1938 *Donanma Davası* [Türkiye's 1938 Case at the Military Court of Naval Headquarters]. Another one of the journal's articles focuses on a topic that has not been much explored previously. Fatma Kahramanoğlu extensively examines the story of Kemal Tahir's journey in French language. Kemal Tahir is by far the foremost writer in Turkish prison literature. Erman Saygılı's prison-focused study of the duology *Esir Şehrin İnsanları* and *Esir Şehrin Mahpusu* [Prisoner of the Captive City] reveals the Kemal Tahir duology to occupy "a distinct and original position, marking a sharp break from the narrative tradition of the era, largely due to its emphasis on the spatial integrity of the prison setting and the experience of imprisonment."

We had planned to include three more articles on authors in this issue. However, due to the lengthy editorial process, we

have been unable to include these. A comprehensive article focusing on Ahmet Mithat's works, a critical essay on Ahmet Mithat's philosophical texts, and an article on Kemal Tahir's relationships with early literary circles and the magazine circular *Geçit* will be published in a future issue as soon as the editorial process is completed.

Our January 2027 issue will feature a special issue on *Bir Mülkiyet Kalesi*. The novel *Bir Mülkiyet Kalesi* serves as both an introduction to Kemal Tahir's world as well as a gateway to the literature of the War of Independence. It is also a pivotal work from Kemal Tahir that precedes his *Yorgun Savaşçı* and prepares the reader for the conditions of 1919. *Bir Mülkiyet Kalesi* is one of Kemal Tahir's texts that focuses most intensely on the themes of war, the front lines, the army, officers, and hierarchical relationships. For this reason, we hope to collaborate more closely with military historians and military sociologists on this special issue.

A great deal of effort went into preparing the June issue. I would like to extend my sincere thanks to our authors, our reviewers, Ali Rıza Şan for meticulously managing the peer-review process, and Salih Ünüvar, Mehmet Güven Avcı, and Adem Başpınar for their support at every stage of the process.

See you in the January 2027 issue and happy reading,

İsmail Coşkun
Editor-in-Chief